

ДІЛО

<p>РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 18., II. пав. Конто пост. ш. 25.726. Адреса тел.: „Діло—Львів“. Число телефону 565. Руконисів редакції не зберігає.</p>	<p>ПЕРЕДПЛАТА в Австро-Угорщині: місячно . . . . . 5— К. чвертьрічно . . . . . 15— „ піврічно . . . . . 28— „ вілорічно . . . . . 56— „ у Львові (без доставки): місячно . . . . . 4— К. чвертьрічно . . . . . 12— „ піврічно . . . . . 22— „ вілорічно . . . . . 44— „ в Німеччині: місячно . . . . . 28— М. вілорічно . . . . . 56— „ За зміну адреси платити ся 50 с.</p>	<p>Ціна оголошень: Рахунек за лінійний, довжиною 10 ліній або 5 ліній по 20 с. в одній лінійці 1 К., в одній лінійці 1-20, в одній лінійці части перед або по кожному 2 К. Неповнілі 2 К. Сторонній друкарський матеріал за суботу і неділю подвійно. Постійні оголошення за місяць . . . . . Одна примірник коштує у Львові . . . . . с. на провінції . . . . . с.</p>
---	---	--

Видає: Видавничий Осередок „Діло“

Начальний редактор: Д-р Василь Паничак.

За що йде боротьба?

Львів дня 15. листопада 1918.

Коли на цій галицькій території Західно-української Народної Республіки панує супокій йде державно-творча праця українського народу, столиця Республіки, старинний український город Львів, усе є ще тереном оружно розправи між військом Республіки і польськими боєвими відділами.

За що йде ся боротьба, за що лється кров і гаснуть життя людські?

Український нарід не сягає своєю рукою до чуже добро. Західно-українська Народна Республіка обнімає тільки українські землі, з подвійною більшістю споконвічного українського населення. Коли-ж серед цього українського моря є польські острови, ми — не торкаючи питання, як ці острови повстали, (а повстали вони як вислід вікового панування Польщі над нашою землею і нашим народом) — згідно з ідеалами всесвітньої демократії стоїмо на тім, що польське населення на нашій землі повинно мати повну змогу плекати й розвивати свою національну індивідуальність.

Значить, боротьба не ведеться ані за польські землі, бо на ті ми не посягаємо, ані за національні права польського населення Західно-української Народної Республіки, бо ці права основні закони Республіки вповні заборочать.

Кров на вулицях столиці Республіки лється за що инше: польські боєві відділи підняли оружя проти права українського народу на власне національно-державне життя, в обороні т. зв. „історичних ярів Польщі“ панувати во віки і віки над українським народом.

Чим була польська Річпосполита? Державою польської шляхти, яка виконувала своє панування в двох напрямках: супроти української шляхти в напрямку польщення її; супроти простого народу, пануючи над ним як над „бидлом“.

В такім стані галицька територія нашої Республіки дісталася під Австрію. І такий стан — зі змінами, які з конечности приносив дух часу — існував за весь час нашої приналежности до Австрії. В Австрії, яка побіч Росії й Німеччини була прибіжищем найгіршої реакції, панувала шляхта в спілці з капіталом, опираючися на своїх слуг — бюрократію. На тих самих основах — на пануванні польської шляхти в спілці з підростаючим польським капіталом і на польській бюрократії — опиралося польське панування над нашим народом. Загально-австрійській реакції відповідала на нашій землі реакція польська.

Ся польська реакція зробила польському народові найгіршу, во істину диявольську прислугу: напоїла його душу отрутою шляхетчини, отрутою панування над українським народом.

Сею отрутою напоєні ті Поляки, що підняли отсе оружя проти військ нашої Республіки. Коли на цілім світі має затріомфувати право самоозначення народів, коли кожний нарід який був доси поневолений, має відискати свободу, — польські боєві відділи у Львові проливають свою і нашу кров за те, щоб українська земля, український нарід був далі рабом Польщі.

Польська реакція — польська шляхетчина, польський капіталізм, польська бюрократія — бореться за своє панування над українським народом — над українським селянином і робітником. Старий лад поневолення бореться проти нового ладу, якого висловом є заснування Західно-української Народної Республіки.

Не зміняє справи, що в сій боротьбі бере участь польська демократія. Вона — напоєна отрутою шляхетчини і замість старатися по зможі направити ті кривди, які нанесла українському народові польська шляхта, хоче на тих кривдах будувати далі панування Польщі над українським народом. Напоєна отруєю шляхетчини польська демократія не чує і не бачить, що вона бореться за чужу справу, за старий, на смерть засуджений лад.

І тому побіда мусить бути і буде по наших боці. То ми боремося за правду проти кривди, за свободу, проти поневолення, за новий світ свободи і рівности.

Весь новий світ, світ свободи і рівности мусить бути і буде за нами проти старого світа поневолення, який обороняють напоєні отруєю шляхетчини польські боєві відділи у Львові.

Записуй гесья в технічний відділ українських військ.

З дозволу Начального Отамана Українських Військ я приступаю до формування літучого технічного відділу, метою которого буде усіма технічними відомостями допомогти нашому війську в боротьбі з ворогом. Відділ мати має чотири часті: 1) телеграфну, 2) технічну, 3) радіо-телеграфну й телефонну, 4) величично будівничу й рухову, й окрему саперно-взятонну чету.

Тих, що бажають допомогти нашому війську своїм знанням, — прохую записатись до відділу. Відділ є окрема військова частина.

Прохую усіх урядовців України в почтових, — техніків, телеграфістів, і знаючих саперне, величичне діло, а також і монтерів-електротехніків допомогти нашому війську в боротьбі з ворогом, — записавшись до технічної залози.

Зголосуватись можна: Куркова ч. 12, касарня II поверх, від 11 до 1 год. кожного дня.

Отаман Технічного Відділу

Сотник Скляренко,
військовий інженір.

Румунія зайняла цілу Буковину.

Український протест.

Львів 16. листопада 1918.

З Коломиї одержали ми вістку, що Румунія обсадила на днях цілу, себто також українську Буковину, і держать країну під своєю військово-політичною окупацією. Політично адміністративний лад оставили покищо неаміненним. Граніць Галичини не переступали.

Проти цього порушення території нейтральної Західно-Української Народної Республіки піднімають покликаний чинники протест.

РОЗПОРЯДКИ Державного Секретаріату Військових справ

з дня 13. листопада 1918.

Розпорядок ч. I.

На основі постанови Української Національної Ради з дня 13. листопада 1918 заряджено:

Бувша австрійська жандармерія, що повинна або повниты службу безпеки на території Західно-української Народної Республіки з дня 13. с. м. розвязується.

З розвязаного жандармського корпусу формують варан окружні команди українську жандармерію. Браки в людях належить доповняти вислуженими українськими підфіцерами.

Президент Державних Секретарів —

д-р Кость Левицький.

Державний Секретар Військових справ —

отаман Витовський в. р.

Сеї розпорядок відходить до окружних команд, повітових комісарів, постерунків жандармерії.

Розпорядок ч. II.

На основі постанови Української Національної Ради з дня 13. листопада 1918 заряджую:

З днем оголошення сего розпорядку всі команди, військової уряди, формаци, заведення і т. п. бувшої австрійсько-угорської монархії, що находяться на території Західно-української Народної Республіки, і всі формаци і т. п., що рекрутувалися з території, що входять тепер в склад Західно-української Народної Республіки — демобілізуються. Іх майно движиме і недвижиме стає власністю Західно-української Народної Республіки.

Команданти тих формаций, начальники заведень і т. п. — оскільки сього доси не зробили — передають протоколярно ціле майно, як движиме, так і недвижиме, инвентар ях живий, так і мертвий українським окружним командам.

Інструкції що до відтранспортування чужих частей в їх вітчизну дістануть окружні команди окремо.

Президент Державних Секретарів —

д-р Кость Левицький в. р.

Державний Секретар Військових справ —

отаман Витовський в. р.

Сеї розпорядок відходить до окружних команд, повітових комісарів і громад.

Розпорядок ч. III.

Військова організація Західно-Української Народної Республіки:

I. Ціла територія Західно-Української Народної Республіки ділиться на три військової області: А) Львів, Б) Тернопіль, В) Станіславів.

II. Ціла територія Західно-Української Народної Республіки ділиться на 12 військових округів.

А. Область Львів:

1) Округ Львів обнімає політичні повіти Львів, Сокаль, Жовква, Городок, Рудки.

2) Округ Перемишль обнімає повіти Перемишль, Мостиська, Добромиль, часть Березова, Сєнік, Лисько.

3) Округ Рава Руська обнімає повіти Рава Руська, Ярослав, Яворів, Цішанів.

4) Округ Самбір обнімає повіти Самбір, Старий Самбір, Турка, Дрогобич.

Б. Область Станіславів:

5) Округ Станіславів обнімає повіти Станіславів, Б.городчани, Надвірна, Товляч, Городенка.

6) Округ Стрий обнімає повіті Стрий, Жидачів, Сколе, Долина, Калуш.

7) Округ Коломия обнімає повіті Коломия, Печеніжин, Косів, Снятин.

8) Округ Чернівці обнімає повіті Чернівці, Кіцмань, Заставна, Вашківці, Серет, Важниця, Сторожинець.

В. Область Тернопіль:

9) Округ Тернопіль обнімає повіті Тернопіль, Збарж, Скалат, Теребовля.

10) Округ Золочів обнімає повіті Золочів, Радехів, Камінь Струмилів, Броди, Зборів.

11) Округ Чортків обнімає повіті Чортків, Бучач, Гусятин, Боршів, Залішки.

12) Округ Бережани обнімає повіті Бережани, Біорка, Перемишляни, Рогатин, Підгайці.

Президент Державних Секретарів:

д-р Кость Левицький в. р.

Державний Секретар Військових Справ:

отаман Вітовський в. р.

Розпорядок ч. IV.

На основі постанови Української Національної Ради з дня 13. листопада 1918 заряджую частинну мобілізацію всіх об'явлених до військової служби громадян української народності Західно-Української Народної Республіки, і так:

1. Всі гажистів' буашої австрійської армії до 50 р. життє.

2. Річників' мужан із злемобілізованої буашої австрійської армії від 1883—1900 р.

3. Заряджую перегляд річника 1901 та річників' 1883—1900 р. в тих граничних повітах, де підчас війни австрійські власти рекрута не побирали.

Всі об'явлені до служби під ч. 1. зголошуються негайно в приналежній окружній команді.

Що-до об'явлених до служби під ч. 2. начальники громад мають протягом 3 днів, числячи від хвилі доручення осьього розпорядження, владити списи в 3 прим'ринках, з того 2 прим'ринки передати негайно повітовому комісареві.

Повітові комісарі передають по одному з тих же прим'ринків окружним військовим командам, котрі зарядять покликання. Мужа має бути все готово до виїзду.

Від об'являку чинної служби є поки-що звільнені ученики середних шіл' кожного роду. Реченєць покликания наведених під ч. 3. буде поданий пізніше.

Всі досі видані розпорядки і прикази українськими властями військовими і цивільними що-до мобілізації трагять свою силу з днем оголошення сього розпорядка.

Президент Державних Секретарів:

д-р Кость Левицький в. р.

Державний Секретар Військових Справ:

Вітовський, отаман в. р.

Сей розпорядок відходить до окружних команд і повітових комісарів.

Розпорядок ч. V.

Військовий перегляд родженєх в 1901 р. За відомостю Державного Секретаряту Внутрішніх Справ заряджую, що слідує:

Протягом 48 годин, числячи від хвилі доручення сього розпорядження, маєтєся злагодити в двох прим'ринках списи всіх осіб мужеського пола української народности, уродженєх в 1901 р.

Разом з урядом громадським всі інші рубрики цих списів мають бути виготовлені в сей спосіб, що в рубриці: „Замітка“ має навестися, коли котра особа вмерла, або що вона до служби військової очевидячки неспосібна. До тих востітєх зачнєлати можна тільки особи, що не мають одної руки або ноги, сліпих на оба ока, глухонімих, кретєнів, та сиріт, що ореченєм судоним були уанні за божєвілєних, безумних, або дурних.

Так призначені списи маєтєся негайно доручити повітовому комісареві.

В порозумінєню з оружною командою заряджують повітові комісарі перегляд.

Президент Державних Секретарів:

д-р Кость Левицький в. р.

Державний Секретар Військових Справ:

Вітовський, отаман в. р.

Сей розпорядок відходить до всіх урядів парозітєльних, повітових комісарів, окружних команд і до Секретаряту внутрішніх Справ. Увага: Зарядженє видані передєше трагять свою силу. Тепер об'являють розпорядки ч. I—V.

„Нова Рада“ про події в Східній Галичині.

Львів, 14. листопада 1918.

Крім поданого нами голосу „Новой Рады“ в справі подій, які відіграються тепер у Східній Галичині, зокрема у Львові, ця газета в дальших числах знову вертає до цієї пекучої справи.

В числі з 7. листопада в передовиці „З орлами, чи проти них?“ „Нова Рада“ пише: Мимоволі летить сполохана думка, як і чотири роки тому, на криваві поля Галичі, де знов важиться доля не тільки може галицького народу українського народу, зруйнованому до шенту уламками нашого кривавої життя, обороняючись від нового замаху на його волю, на його право самому порядкувати свою долю. Хижий двохгодовий орел уступив місце не менш хижому одноголовому, який розпустив вже свої павури над нещасним краєм, щоб поневолити його й зрабувати. Дивне диво: сам же не вбився в колодочки, сам же не став на власні ноги, самому же не всміхнулася шасна доля, щоб на своїх землях дати добрий лад і право своїм громадянам, а вже завів на чуже, вже важить на грабунок. Сам тільки що вирвавшись з неволі, в неволю пробує завдати сусіда. Сам не опритомнівши від пролитої крові, поливає кровю і свої й чужі ниви. Доки ж це буде нарешті того хижачтва й того озвіріння на світ?

Галичина бе на сполох. Галичина благає допомоги від України. Галичина, вже зійшовши кровю за попередніх пригод, напружує тепер може останні сили, щоб оборонити не тільки сучасність свою, але й будучину своїх дітей. І Україна мусить дати допомогу, чим зможе за тих надзвичайно скрутних обставин, у які заведено й її саму. Ми певні, що ту допомогу вона дасть — не може не дати, поспішаючи на заклик пораненого брата. Але справа не тільки в допомозі, а ще більше в тому, щоб спинити новий пролив крові, нове руйнування, нову биду над нещасною людністю і так зруйнованого й знищеного краю.

Треба сказати напастником — одноголовому орлові: геть з зажерливими пазурами! Українська частина Галичини вже виявила свою волю, і ця воля повинна бути свята, скоро тільки на вітер і не являється воно порожнім агуком, за-для агітації поширенням. Народи центральної спілки і держав антанті, приступаючи самі до мирних переговорів, мусять спинити й ті нові війни, що зринаються як відгук п'ятилітнього кривавого божєвілля, як відблиски світової пожежі. З хижакми треба просто і рішучо ставити справу: схойте зброю, не зброю має бути вирішена доля народів, а власною їх волею.

Галицька війна, це тяжкий іспит не тільки для нас, а й для цілого світа: чи справді піде він шляхом тихомирного розмежування, чи саме голе насильство знов покаже в основу того життя, що на скривавлєних полях нині сходить. Це перша поважна спроба для широти розмов про обновлення, — брусок, на язюку має бути випробувано дорого людськості: чи з орлами двоголовими й одноголовими, чи проти асякого хижачтва вона має йти.

В числі з 9. листопада вказує „Нова Рада“ на „Шлях до згоди“ такими словами:

Останні звістки з Галичини вказують на деякі ознаки порозуміння між українськими та польськими кругами. Умовою од українських кругів являється конче признання другою стороною українського характеру краю й української вла-ти; з свого боку Україніні гарантують за національними меншостями всі національно-культурні й політичні права, а також участь у національній раді. Таким способом боротьба з полів битв моглаб перенестися в парламентарні установи.

Кажемо — моглаб, а не перенеслася вже, бо власне не знаємо, як поставлятьєся правительствєнні польські круги до нового становища, що настало в Галичині. Не можемо не признати, що Україні там пішли справедливиим шляхом — тим самим, який позначив є був в перших же моментів державного будівництва і у нас і який єдиний може довести до справедливого розмежування національних інтерєв. Але не можемо також не признати і того, що полякам, як елемєнтові, що досі панувє в Галичині й не вірєє своїх власних алегєтєв — рєзультєтєсь, дуже важко на це погодитєсь. Тут маємо повну аналогію з тим, що діялось і частково й досі діяється на нашій Україні. Чужі національно міста, які претендують на виключне керовництво в політєчєму й культурному життє, звичайно будуть ставити всі можливі перешкоди державному будівництву, бо воно позбавляє їх привилєв і віддає владь справжньому хазяїнові — народові, сільській українській людности. Така демократизация не до душі навіть демократичним еле-

ментам міста, і перед погровою позбавлєнєм своїх привилєв вони переходять на націоналістичні позиції й завзято обороняються, підійняючи, свої групові привилєї інтерєсами культури і инших гарних абстрактів і забуваючи, що на культурні інтерєси ніхто не завіває. За останній рік ми тут на Україні маємо вже доволєм нєби то сьорєми російської культури, яку притягнуто до боротьби цілком без усякої потреби. Те ж саме певне має бути і в Галичині.

Але иншого шляху нема. Ні тут, ні в Галичині ми не можемо одмовитєся від справжньої демократизации всього життя, од того, щоб український народ на своїй землі завів належне йому місце. І не завіваючи на чуже, гарантуючи йому візний розвиток, ми з тим більшою енергією повинні захищати своє, поклавши в основу боротьби принцип, висловлений ще в Герцєновому „Колєколі“: „зай же ні Росіяне, ні Польки не завівають на землі, нашіа народом завоюєні“. І для того, щоб настала справжня згода, насамперед треба з цим завіаччєм сінчити — вже раз на завжди. Як щож вчорашній хазяїн не побудується своїх хазяйських інстинктів та своїй хазяйській психології — договоритєся з ними, звичайно, буде неможливо.

Невтральні голоси про умови перемир'я в Німеччині.

Берлін, 14. листопада 1918.

Урядово доносять через радіотелеграфічну стайю в Науєн:

Невтральна прєса називає умови завіаччєня зброї, подиктовані державами порозуміння Німєччині, безмірно твердими. Вони висловлюють сподівання, що бодай бльокада по якєсь часі буде злагоджена.

„Dagens Nyheter“ пише, що історія гордості побідника повторюється все наново. „Svenska Dagblad“ пише дословно: „Коли читасмо умови, маємо вражінє, що це є божєвілля, а не документ, писаний в найвідповідальніших хвилєх світу, уложений кількома людьми, що мають найбільшу відповідальність, і ці круги говорять про хрєстєносний похід цивілізації проти бєльшєвизму. Охота знити Німєччину виступє в несправітєлю ясностю. Нова Німєччина мусить довідатися, що вона, безсилна, є у своїх побідниках жертвою з зав'язаними руками й ногами, а ці побідники жадають неограничєної власти і життєя.

Подібні погляди, як шведська прєса, висловлюють голєндські часописи. „Vaderland“ пише, що твердєні умов для поконаного вєрєта не можна подумати. Коли це має бути мир як його предєставив світові Вільсон, мир права та приязнєня, в такім разі инший дух мусить руководити мировим конгрєсом, як той, котрий бачимо в умовах завіаччєня зброї.

„Nieuw Rotterdamische Courant“ пише: Подано умови завіаччєня зброї, аки довершивєся німєцький рєволюційний рух і аки армія почала розлазитися. В цій хвилі вони дуже цєлощєльні. Газєта критикує саме економєчні умови й инше: Досієль німєцька рєволюція відбувалєся дуже спокійно, але продовжєнє бльокади й видача вєлізничного матеріалу дуже небєзпєчєні, бо це вєсєні способи, які наслідком своєї твердєсти звертаються проти тих, котрі пєслєдуютьє ними. Наслідки бльокади гроуть уже звернутися проти самих держав порозуміння. Бльокада багато причинилєся до вибуту рєволюції в Німєччині. Воїни вже думають про збратання. Західні імперіалістичні держави на-ражаються на небєзпєку, що їх власні народи та збратання народів світу позбавлять їх плєдєв побідєи.

Наука в Сходу для Голєндії

Берлін, 14. листопада 1918.

Радіотелеграфічна стайя в Науєн подає: В імені голєндської соціалістичної робітничої партії вивєн Трєльєстра на засіданні другої палати дня 12. листопада, відповідаючи на заязу міністра внутрішніх справ, котрий підкрєслєвав необхідність удержання порядку: Соціалістична робітничка партія сподіватєся, що все розвизатєтєся в певним порядку. Соціалістична робітничка партія домагається не тільки більших або менших реформ а теперішнім рєжимі, але вона домагається тепер перєйятти владь в свої руки. Треба піти на зустріч хазяїнам аспірацієм народу. Бєсідник вітєє заходи правитєльства, але останні події не вєзять нічого спільного з домагаєніми соціалдемократів. У найближчу неєзілю нідєрландський народ висловить свої домагаєнія. Далі сказав Трєльєстра, що доти не можна осягнути повної поправки со-

Добровольці до Української Національної Армії зголошуються у Львові при ул. Куркової ч. 12.

вільних відносин, поки буржуазні елементи є при кермі. Коли глянемо, що тепер сталося на сході, в такім гасі мусимо зібрати відповідну реакцію, щоб забрати власть в свої руки. Треба зрозуміти, що це не партійний товариш Еберт дістав у Німеччині керму в свої руки. В Голландії не мають робітники причини сподіватися, що звичайним парламентарним шляхом досягнуть задоволення своїх справедливих домагань.

Шайдеман про промову Льюйда Джорджа.

Берлін, 14. листопада 1918.

Через радіотелеграфічну станицю в Науен доносять, що член нового німецького народного правительства Шайдеман висловився ось як про останню промову Льюйда Джорджа: Льюйд Джордж буде свій триумф над нещасливим положенням німецького народу на двох точках: він проповідує знищення німецького народу, бо він цілий був винуватий у впадінні політиці старого правительства, а вихальє єдновідність англійського народу і держави, які так само все ще в вільности поєднують завойовницьку політику свого правительства. З цим твердженням єдно й друге неправдиве. Льюйд Джордж знає дуже добре, що широкі круги німецького народу й навіть велика частина його старого правительства, котре не годилося з засадами давньої найважчої військової управи й без страху не раз висловлювала своє невдоволення перед світом. Льюйд Джордж знає також добре, що в дійсности не має виголошеної єдності англійського народу. Серед англійських народів, військ і флоту іде таке саме гостре протилежне між управою, яка стоїть під капіталістичною завойовницькою політикою, і масами, які вже змучилися давнім веденням страшних боїв з братніми народами з боку цієї управи, тим більше, що жила там же загадка про часи, коли давні вольности гуржання не впади ще партією заведення континентального мінута назву. Льюйд Джордж такий небережний, що своїм триумфальним криком сам звертає погляд цих мас свого народу на причину своєї перерістичної політики. Він заявляє відкрито, що держави порозуміння так довго не вийдуть з витягнену до псаді ання з Німечкою руку, поки серед найбільшої нужди не впадує в Німеччині останні підпори старого ладу. Німецький народ хоче в цих великих днях повстати Льюїдові Джорджові, що лад, який він собі сам завів, відержить цю страшну біду. Нежить це від англійського народу й інших народів держав порозуміння, щоб вони в цій останній світовій війні увільнилися від меркантилізму своїх правительств.

Ведення Німеччини.

Берлін, 14. листопада 1918.

Через радіотелеграфічну станицю в Науен доносять: Німецько-чеське краєве заступство телеграфічним шляхом до німецького державного канцлера прилучилося до бажання чеськи вострійської державної ради, що тепершні політичні події мусять допровадити до з'єднання всього німечтва.

Німецька рада народніх комісарів.

Берлін, 15. листопада 1918.

Через радіотелеграфічну станицю в Науен доносять урядово: Рада народніх комісарів ухвалила ось так розділити поміж своїх членів ведення справ: внутрішні й військові справи, Гавзе, на зовнішні справи й колєсній, Шайдеман, фінансові справи, демобілізація, правні справи та інші публичного здоров'я, Лявсберт, преса та доведення, Барт, соціальна політика. Для переведення німецького економічного ладу в мирний стан основано найвищу державну владу під назвою: "Державна рада для економічної демобілізації". Управителем цього комітету є дотеперішній полковник Кет, давшише командувачу відділу воєнних сирих матеріалів.

Програма німецького правительства.

Берлін, 15. листопада 1918.

Через радіотелеграфічну станицю повідомляють урядово: Згідно з програмою нового правительства рада народніх комісарів видала поклик, де численні зміни в демократично-ліберальній душі в політичній і економічній життю одержують силу законів. Стан облоги скасований. Свобода стоваришень і зборів необмежена, навіть для урядників і інших робітників. Не має цензури. Театральна цензура скасована. Свобода думки в слові й письмі. Свобода віри. Нікого не можна присилувати до релігійної акції. Амністія за всі політичні кари. Всякі доходи в зв'язку з тим застановаються. Касується закон про помічну службу батьківщині з винятком приписів, що відносяться до погоди спорів. Розпорядки в справі збіговищ позбавляються своєї сили, а так само війнятковий закон в справі красних робітників. Скасовані з початку війни приписи в справі охорони робітників одержують наново свою силу. Найдаль 1. січня 1919. вступить у свою силу 8-годинний день праці для робітників. Правительство зробить усе, щоб подбати про достаточну кількість праці. Так само поробить негайно заходи в справі усунення недостачі помешкань, забезпечить управильнене прохарчування, постарасться про утривалення нового ладу, про удержання продукції, охорону власности проти нападів приватних осіб, як і удержання волі й безпечности.

Для всіх публичних тіл заводиться річне, тасмне, безпосередне, пропорційальне виборче право для мужчин і жінок, почавши від 20. року жита. Це виборче право має силу і для установчих зборів, які відбудуться пізніше.

Нове німецьке державне правительтво звертається з покликком до селян, сільських робітників, ремісників і промисловців негайно потворити селянські ради. Для охорони публичного спокою і прихатної власности воєнська рада Великої Берліну ухвалила основні підстави заведених нагалих судів. Тих, що полягли в останніх днях в боях в межах Великої Берліна, мають поховати спільно на кладовищі поляглих в жарті 1818 р. в Фрідріхсгау.

Новий режім в Німеччині.

Берлін, 15. листопада 1918.

Радіотелеграфічна станиця в Науен подє: У зв'язі із політичним перевертосом в Німеччині висловлюється стокиєлімська "Dagers Nyhet" осьими словами: Новий лад в Німеччині пригадує посторонній людині те, що сталося в Росії. Але чи можна через те говорити про большевизм? Так, як витворився в Росії большевицький режім, то означає він погне винищення иншодушів, хаос, грабїж, забїйства, що доведено до системи. Треба сподіватися, що тих з'явщ не буде у народу на так високім ступені культури. Посидноки нищення трафлялися. Винуватців прикладно покарати і пороблено всі заходи, щоби забезпечити життя і майно горожан.

Коронні добра Прусії.

Берлін, 15. листопада 1918.

Через радіотелеграфічну станицю в Науен урядово повідомляють: Нове пруське правительтво оповістило, що пруські коронні добра конфіскуються і підпадають під управу пруського міністерства фінансів. Роз срдок не торкає приватної власности короля і маєтку королівської родини.

В справі перевозу полонених.

Переговори з Угорщиною.

Стрий, 12. листопада 1918.

Угорська Національна Рада зголосила до граничної стаци в Лавочині ініціативу до конференції в делегатами Української Національної Ради в справі взаємини між Угорською і Українською Нац. Радою, передовсім в справі обговорення і рішення нагалої проблеми перевозу російських полонених і угорських та українських добровольців через вашу і угорську територію. Тому,

що діло було нагале і політично важне, виїхав посол Володимир Сінгалевич з прибранням на званій військового сотника д-ра Івана Грєбовенського і велиничого радника Ілж. Стефана Турина до переговорів на осняві повзволости. Нашу делегацію очідає делегація угорська в Сєар, відки вони поїдуть разом до Будапешту. В разі потреби прибуде до Будапешту д-р Петрушевич.

Довкола умов завішення зброї і програми німецького правительства

Берлін, 15. листопада 1918.

Через радіотелеграфічну станицю в Науен повідомляють: Малий кружляк вплинув в Кєнігсбергу 13. листопада о 1. год. пополудні в разі повзволости флоту на стрічу з представниками англійської адміраліції на морі. Яко фазовий прїбїчний радник в справі виконання умов завішення зброї на морі бере участь в переговорах шеф морської флоту Піппер.

Угорське правительтво дало II. німецькій армії й армії Макєвєна до розпорядження щоденно по шість поїздів для відтранспортування.

Неутральна прєса далі обговорює дуже пильно умови завішення зброї. В стокиєлімській газеті "Sozial-demokratis" Брантінг пише про ноту Зольфа до президента Вільсона таке: Цей гідний поклик, звернений німецьким правительством до Вільсона, щоб він злягодив економічні умови завішення зброї, мусить мати в ю симпатію всіх людей, що справедливо думають. Німецький народ має право домагатися, щоб кожда нація, яка в часі цілої війни, все маново заявляла, що боротьба не торкається німецького народу, тільки його мілітаризму, не робила німецькій нації тяжкими першими кроків, які вона робить яко вільна нація.

В першій черзі Вільсон є тезмачем світової совісті супроти німецьких насильників. Тепер в рішачій годні виходить від того самого цлого світу домагання до нього, щоб промовив своє слово, котре більше важить ніж слово кождої иншої поодинокі людини, в справі злягоднення тих умов завішення зброї, які очевидно грозять новій Німеччині усіма небчисливими катастрофами, які мусили викликати ще більшу недостачу поживи у німецького змученого народу.

Щіла берлімська прєса займається програмою нового німецького правительства. Загально висловлюють думку, що й поміркований напрям соціалдемократії вишле своїх численних заступників на установчі збори.

Відомлення Начальної Команди Українських Вїйськ

з дня 15. листопада 1918.

Положення наших вїйськ у Львові знов скріпилось. Тверда їх постава на занятих становищах доводить неприятеля до зневіри й ослабила його бойову енергію. Окопечна побїда недалека.

Вчорашнього дня наші відділи виконали удачу операцію в околицях Кєларова і Замарстинова, сам разом при участі першого бойового відділу з закордонної України. Ворожі сили уступили з величезними втратами. Особливо славно сяспалися наші закордонні герої, що з козацьким завзяттям счинили на ворожих ватагах крїваву масакру, щирячи пострах доккола. Між иншими погіб сам штаб ворожих ватаг, а польські сфїцери розбіглися. Під вечір весь район по обидь боках велиничої лінії коло Інвалідів і Замарстинівське передмістя були очищені від ворога.

На Жокївській передмістїю знищено також гнізда польських бойок і зловлено одну патрулю.

В районі Перевіжівки, вочищеної від неприятеля, сирокї. Знищено цегодиною село Кульчєрєва і закрїплено терен від Сохїльчик.

Наша артилерія острілювала вий Гєльєвську гору, Піскову гору, Головий двірєць і Янівську вулицю. Заобсервовано дуже злучні вистрїли, що розбили ворожі відділи, які сейчас розбіглися.

Кілька гадок про вадачі нашого правительства.

(Дальше.)

Основну програму цієї роботи виробив „Сільський Господар“ і його організації. Та це було б лише пізнавобом, коли б не переведено добре обдумані аграрної реформи для побільшення наших карбованців до подарства. Це постулат державний першорядної ваги. Частинно буде можна перевести його дотеперішнім ладом: дорогою добродійної маршалії, бо не один з дотеперішніх власників не схопе остати остріеца серед українського моря, коли втрапить законну й незаконну охорону й номіч, яку мав в дотеперішнім уряді і коли не зможемо, як досль, підварме користуватися працею нашого селянина. Крім того треба буде арштувати й до принусового закупна землі, що можна остійки декше перевести, що велика власність в чужих руках від національним оглядом. Така реформа не буде чимсь винятковим, бо зноситься на неї і в інших краях, навр. в сусідній Угорщині й Польщі.

Шкільництво можна легко зорганізувати, бо маско вишкодених до цього людей; треба буде його лише осамовити перебудувати. Наша школа мусть виконати волючого Українця-громадянина. Не буде в ній місця на духа рабства й покори, жини чужа школа затреювала душу нашої волюдчи, натомісь заланують в ній вселюдські ідеали: свободи, рівности та братерства всіх суспільних верств і народів.

Треба позбутися з теперішньої школи багато невтрібного баласту, передовсім формальних відомостей. Мусимо школу якнайбільше привіяти для життя, бо „не для школи, а для життя учимось“ й укладати її так, щоб дава учам дієсно та правдиво ревування людини, оточуючої природи й головних форми людського життя.

Наредню школу треба демократизувати зводячи один загальний тип народної школи, який давав би коротке, але основне й певне загальне знання.

Час науки в середніх школах треба скоротити, щоб молодіж, яка кінчить університет, не тратила майже половини життя на шкільну науку. Нахчі кияса всік типів середніх шкіл треба уладати після спільного плану так, щоб вони давали цілсть заокругленої освіти для тих, що на цім починають свою загальну освіту, переходячи до фахових шкіл, або до практичного зайяття. Вищі класи середньої школи, які підготовляють до вищих шкіл „улюб уже зожничковані, відповідно до напрямку будучих вищих студій ученики. Цим робом рішення про будуче зв'язи ученика пересувається до його зрілішого віку, коли вже варкантийше проявляється замилування і хист дитини.

Над потребою засновання всілякого роду фахових шкіл, як: промислових, торговельних, рільничих, ремісничих, лісових, вертачів і т. п., не треба розводитися, бо про їх корисність усі переконані. Слідби привздуматися над фаховою школою, яка підготовляє до маніпуляційних урядів, усякого роду, на котрі до тепер можна було дістатися, шоймо після покінчення гімназії, навр. поштова служба, канцелярський відділ судовий, податковий уряд і ін. Цим робом уступивши в вищій гімназії баласт учеників що не надаються до вищих студій, а кінчать їх лише, щоб знайти собі дорогу до урядів, та вчать предметів, що не стоять навіть в далекій звязи в їх будучим зв'язям.

(Кінець буде).

НОВИНКИ.

Львів, 15. листопада 1918

— Секретаріат заграничних справ має свої бюро в будинку будшого намісництва I поверху на право. Сторони приймається щодня від 11—12 перед полуднем.

— Від Секретаріату військових справ. Взивається усіх Українців офіцерів-авдіторів, судових практикантів, акцесітів, протоколянтів, професорів і т. п. бувших австрійських судів, щоб негайно зголосилися в Секретаріаті військових справ у референта справ військового судейства в будинку будшого намісництва на II. пов. в урядових годинах від години 9 — 11 рано.

— Державний Секретаріат для почт і телеграфів взиває всіх почтових урядників і службу, які бажують обняти свою давню службу, щоб негайно зголосилися в бюрі Секретаріату (буд-нок давнього намісництва II. поверху ч. комнати 120) між годиною 10 а 12 перед полуднем.

— Іменування в українській армії. Український секретаріат для військових справ називає сотника д-ра Ніккфора Грн'яка командантом військ в тернопільським повіті.

— Відновлення руху поштового у Львові. Державний Секретаріат для почт і телеграфів подає до відомої Інтересованих, що в днєм 16. листопада 1918 відкривається для поштового руху, поштовий уряд Львів 8. (вул. Вздова ч. 16). Урядові години називаєні від год. 8. рано до 2 по полудні (в неділі і гр. кат. свята від год. 9. до 11. перед полуднем). На разі буде приймається до транспорту лиш кореспонденційні картки, звичайні листи (не поручені) й газети до місцевостей, які лежать при шляху Львів-Підгайд. Коверта листів має бути незаклеєна (з огляду на цензуру), а вся кореспонденція мусть бути надана при віконці до рук поштового урядника, який прийме поштову оплату в готівці.

— Перша поміч при Начальній Команді укр. військ задумує укладати чотиротжнівний безплатний курс для фахових самаританок, які по укінченню курсу будуть приділені до служби у наших шпиталях. Курс обмежується на разі до числа 20 осіб. Особи інтелігентні, що мають охоту посвятитися цій службі, авольять зголоситися в Народнім Домі у саніт. хорунжого Скоморовського.

— Зі станіславської дирекції веліниць повідомляють нас, що в її обсягу рух відбувається привизно. На лінії Львів-Чернівці 3 поїзди дєвно до Чорткова 2, Стрия 2, Кершачев (Ясенів) 2 (там і назад). Близкого означення часу від'їзду поїзів на разі не можна подати з причини, незалежних від дирекції руху.

— Протест Жидівського Комітету безпечности. Львівський Жидівський Комітет безпечности вислав 14. с. м. до президента Вільсона, до копенгазького економічного бюро й до всього світу („До Всіх“) таку телеграму: „У Львові від 1. листопада тривають криваві вуличні бої, сотки жертв поміж невииним цивільним населенням. Ці частини міста в обсягу стрільв видані на погалу голоду. Жиди проголосують у Львові, як і в цілій Східній Галичині повну неутральність. Не вважаючи на це, Польки рекрутують в займлених частинах міста жидівських мушин на чільно до боротьби проти Українців. Львівський Жидівський Комітет безпечности урочисто протестує проти цього і прохає дієсної інтервенції — Жидівський Комітет безпечности: Юліан Адлер, д-р Ізраель Вальдман.“

— Перервання білорусько-українських переговорів. Наслідком того, що розв'язка піднесеної білоруською надзвичайною делегацією справи принання білоруської державности й наслідків, які випливають з цього, білоруська надзвичайна делегація на поз'їм зв'їданні 4. листопада постановила припинити переговори з українським правительством до часу розв'язки цієї справи й виїхати до Минська, щоб вреферувати справу білоруському правительству й одержати від нього дальші інструкції в зв'язку з вигворенням міжнароднім положенням. 5. листопада білоруська надзвичайна делегація вручила відповдну декларацію урядовітеви міністерства закордонних справ А. Пєдлова. Дня 6. листопада делегація виїхала до Минська.

— Смерть д-ра Віктора Адлера. З призоду смерті державного секретаря д-ра Віктора Адлера німецький посол у Відні гр. В-дель вложив 12. листопада в державні уряді закордонних справ німецько-австрійського правительства кандидатуру німецького правительства і в свого боку.

Під увагу!

Всі, що їдуть на провінцію, нехай беруть з собою „Діло“, бо поштовий рух здаржаний.

Всі носять! ВІД'ЗНАКУ СОБОРНОЇ УКРАЇНИ

на спомин революції і свободи України 1917 р. в воєнно срібного металю.

1 К. 50 с.

Комітети і Товариства повинні замовити ввазалежлі, щоб на час дістати. — Вісти в Запорозжя Львів вул. Руська ч. 10. — Wlasy z Zaporozza Lemberg Raskagasse 21. 819 1—2.

Наказ

Команди української державної жандармерії. Наказується всім жандарміям, щоб негайно зголосилися до служби в Команді української державної жандармерії в будинку буашого Намісництва, ліве крило, I. пов.

До нафтових купців.

Повітова Харчова Управа у Львові взиває отсма всіх нафтових купців у Львові предложити нафтові консигнації на одержану і продажу нафту, кулони на продану нафту, як також всі догичні кулецькі залиски в Відділі нафтовім Управі при вул. Блякарській ч. 18 до двох днів під загрозою від'їзду концесії. Львів, дня 15. листопада 1918.

Повітова Харчова Управа.

Оголошення.

1. Удержується в силі зайяття бараболі на річ Західно-української Народньої Республіки.
2. Консументам вільно до 28. лютого 1919 купувати безпосередню у продуцентів найбільше 100 кг. бараболі на одну особу і лише для свого власного проживання з тим, що ті бараболі треба зараз по закупні забрати. До перевозу такої кількості бараболі (себто по 100 кг. на особу) лише для свого проживання не потрібно ніяких позвідок.
3. Купна на північний речилець доставки (термінові купна) лаборонені. Внімок становлять закупна, перевезені за дозволом Українського Харчового Уряду у Львові.
4. Визіз бараболі поза границі Західно-української Народньої Республіки безумовно заборононий.

Львів, 13. листопада 1918.

Український Харчовий Уряд у Львові.

О П О В І С Т Н И.

Субота, 16. листопада 1918.

№ 1: греко-латол Аксепсия жч. — римо-кат: Едмунд.

№ 2: греко-латол. 21 Н. по Св. — римо-латол: 26 Н. по 3. Св.

1 До Краєвого Союзу Кредитового притуп необмежений від Блякарської уллиці ч. 18, 840 3—3.

ОГОЛОШЕННЯ.

Др. Зільберман, зять Гефлера, знаходиться здоров у Львові у Парнеса. Просить знайомих донести про це його жінці в Чартивині к. Обертана. 848 1—2

Стефа Когутівна с у Львові — здорова, просить о вістку від родини в Пятничав. 849 1—2

Мехіло Підгорецький, унічений Мехіин, раниений дня 6. листопада с. р. уміщений в Гарлізовім шпиталі ч. 14. ул. Личаківська Offiz ersabteilung Zimmer 112. (II поверху).

Консум урядників Банку Краєвого міститься при ул. Романовича 11. 850

Здібний купець глядає посади управителя корінного снлепу з комнатою до снідань, рільничого кружка або магазинера. Зголошуватися до адміністрації „Діло“ під „Управитель“. 847 2—3

Управитель фіпварку глядає посади. Зголошення до адміністрації „Діло“ під „Управитель“. 846 2—3

Анна Медлінгер живе у Львові та здорова. Просить знайомих повідомити про те родичів у Відні IX. Eisengasse 30. „Pension Pfeifer“. 845 2—3

Кандидат адвокатури з правом субституції глядає відповідного заняття. Умовини переписав до Ст-фан Мудрецький, Львів, Глинянська 18. II. пов. 841 3—3